

Govorniki nastopajo.

Zopet nov lep prizor! G. predsednik opozori vse navzoče, naj sedaj povedo zborovalci svoje misli o zvezi in o njenem delovanju, naj dajejo nasvete, naj sploh povedo, kaj jim je na srečo. In vstajati so začeli moške iz ljudstva. Govorili so premišljeno, zrelo in z veliko resnostjo. Uvaževali so resen in znamenit trenutek, v katerem smo se nahajali. Navdušeno so bili sprejeti vsi govori. Poslanec Roškar se je vsakemu govorniku posebej zahvalil.

Kmet Vrečko (Preborje).

Vsi smo verni in narodni, tega nam ni treba povdarjati. A za kmečki stan treba napeti vse sile. Z novo volilno pravico je prišel čas, ko se ne bo gledalo na davke posameznika, ampak na število ljudstva. Kmečka zveza nas naj vodi v velikem boju za kmečke pravice, naj se ne zmeni za malenkosti, ampak za velike cilje. Vse naj vzame v svoje varstvo, srednje kmete, male posestnike in poljske delavce. (Burno pritrdjevanje.)

Ekonom Cerjak (Rajhenburg).

Današnji shod pozdravljamo vsi kmetje s polnim srcem. Slabo se nam je godilo in bili smo brez organizacije. Drugi stanovi so si zviševali po organizaciji dohodke. A mi? Kdaj bodo časniki poročali, da so slovenski štajerski kmetje zvišali cene svojim pridelkom. 40.000 posestnikov je na Spod. Štajerskem, vse vabimo v zvezo, katera nas naj vodi do zmage. (Splošno odobravanje.)

Kmet Robar (Majšberg).

Zveza je ustanovljena. Ona bo naša zastopnica, naša zagovornica. Za to pa je treba, da ima v vsakem okraju, v vsaki vasi zaupnike in agitatorje. Delajmo vsi za zvezo. (Mogočni živijo-klici).

Drž. in dež. posl. Robič.

Stanovska zavest se najbolj neguje, če se kmetje organizirajo. Vsi drugi stanovi so organizirani, le kmet ne. Glejte, kaj so delavci dosegli s svojo organizacijo? Nova volilna pravica je sad njihove organizacije. Kmet se mora organizirati, da se gospodarski razvije, napreduje. Bog daj kmečki zvezi blagoslov. (Glasno odobravanje.)

Zupan Nemec (Sv. Jurij ob Ščav.).

Edin „Nemec“ sem med Vami Slovenci (velika veselost), za to mi dovolite tudi govoriti. Slaba je danes kmetu vseposodi. Za to se moramo vzdržati in delati za svojo boljšo bodočnost. V tem nas naj zveza podpira in vodi. Želim uspeha novi organizaciji. (Splošno odobravanje.)

Kmet Blatnik (Artiče).

Kmet, ki pravi, da kmetu ni treba politikovati, ni kmet. In politikovati nam je treba, da si koristimo. Svoj spas vidimo le v katoliško-narodnem programu. (Hrupni živijo-klici. Vseobče pritrdjevanje.) Volimo torej vedno le poslance katoliško-narodnega mišljenja.

Kmet Zajc (Veliki Obriž).

Pozdravlja kmečko zvezo, ji želi mnogo uspeha, ter izraža v svojem in vseh navzočih imenu globoko hvalo vsem, ki so osnovali kmečko zvezo ter priredili današnji shod. (Pritrdjevanje.)

Kmet Hlebič (Sv. Križ nad Mar.).

Povdarja, kako važna je misel združenja; drug se naj uči od drugega — drug naj pomaga drugemu. Treba je tudi, da posamezniki svoje dobre izkušnje objavljajo Zvezi, da jih ta porabi za druge. Treba je tudi, pojasniti ji želje in zahteve ter tako podpirati njeno delovanje, več oči več vidi, več glav več misli. (Živijo-klici.)

Vse prebivalstvo Maltino je bilo na nogah ter z zaupanjem zrla na viteze. Matere so vzdigovali svoje otroke ter šepetale: „Glejte jih, božje bojvnike, branitelje krščanstva in našega otoka!“

Grozovito borenje se je pričelo. Dan na dan je Mustafa napadal mesto, vse zastoj. Kakor zid so stali Maltežani, niti za ped se niso umaknili.

Toda ti junaki niso samo branili svojega doma. Kakor vihar so sedaj tu, sedaj tam planili skozi trdnjavska vrata, povzročili Mosleminom prav znatno škodo ter se hitro zopet povrnili za zidovje.

Pri tem je igrala zastava Matere božje posebno ulogo: povsod, kjer se je izvršilo kaj junaškega, plapolala je visoko naprej; v hudih bojnih stiskah je čuvala božje bojvnike, ko so se vračali, jih je varovala pred zasledovalci.

Kakor na čudodelno podobo so zrl kristjani na to zastavo in na zastavonošo, Turki pa so se bali pred njo, kakor pred peklenskim ognjem.

Mustafa je bil ves iz sebe; pri prerokovi bradi je prisegel, da bo Maltežane in pred vsem St. Priesta strašno mučil in jih pomoril, ko jih dobi v roke. Slednjič se je odločil na glavni naskok na sedež vitezov z vsemi četami in pripravami.

Prišel je odločilni dan. Maltežani so se borili pod vodstvom Lavalette-ovim zoper Turke, katere je vodil Mustafa sam.

Turki so bili po številu več ko desetkrat močnejši, njih hrabrost je dosegla vsled verskega navdušenja in Mustafinih groženj vrhunec besnosti.

Vendar so zavrnili vitezi hrabro ta naskok Mosleminov. Z grozno silo so žvižgali meči na turške glave in so pokončevali vse pred seboj.

Sklepitega shoda.

K besedi se oglasi državni poslanec dr. Korošec: O znamenitih osebah se vse poroča, kaj delajo, kam gredo. Naša zveza je tudi znamenita organizacija. Treba torej povedati, kaj želimo in mislimo ravno v pričujočem trenutku. Kmečko vprašanje mora stati v ospredju naše politike. To hočemo posebno povdarjati. A mir in slovo hočemo imeti, za to hočemo v zvezi ljudi verske in narodne. In v tem smislu bomo postopali tudi pri bodočih državno-zborskih volitvah. Predlagam torej, da se sklene izdati naslednje poročilo:

Spodnještajerski slovenski kmetje, zbrani na ustanovnem zboru „Slovenske kmečke zveze“, slovesno izjavljajo, da vključ vsem gonjam zadnjega časa trdno in nepremično vstrajajo na dosedanjem verskem in narodnem programu spodnještajerskih Slovencev;

istotako slovesno izjavljajo, da bodo povsod in z vsemi silami delovali za svoje kmečke pravice in koristi ter pozivljajo vse dobromislele rojake na Spodnjem Štajerskem, da podpirajo težnje katoliškega slovenskega kmečkega stanu po zboljšanju njegovega položaja;

zahtevajo od sedanje vlade, da ne odpre mej tuji živini in prekomorskemu mesu, ker bi to pomenilo hud udarec za našo živinorejo in blagostanje kmečkega stanu;

naročajo odboru, naj strogo pazi na to, da bodo prihodnjih volitvah kandidatje za državni zbor priznali brezpogojno kmečki program ter se ozirali na versko in narodno mišljenje slovenskega kmeta. (Sprejeto.)

Z Bogom! Na delo!

In ko je še g. predsednik prebral pisma in brzojave, ki so jih poslali: državni poslanec dr. Ploj, dež. glavarja namestnik dr. Jurtela, dež. poslanec Vošnjak, dež. poslanec Kočevar, konz. svetovalec Jurij Bezenšek, Jak. Pukl, kat. pol. društvo za rogaški okraj, odbor izobr. društva v Rečici itd. — potem je z navduševalnim govorom zaključil zborovanje.

In sedaj je treba na delo! Kmečko zavest zanesi do zadnje hiše slovenskega kmeta, vse kmete združiti v zvezi ter jih organizirane peljati v boj za svoje kmečke pravice: to je naloga bodočnosti. Naprej kmečka zastava do zmage! Sklenemo z pozdravom, ki so ga poslali kmetje iz okolice mislinjske:

Kmečka zveza stopi na dan,
z deteta naj zraste velikan,
da važen kmečki stan
nikdar ne bo tepian!

Kako je Stiger kot okrajni načelnik gospodaril?

II.

Stiger gotovo ni dober gospodar, sicer bi ne bil razun cestnega dolga 100 000 K še napravil 80.000 drugih dolgov. Vprašati se pa vendar mora vsak pameten človek, kako si pač okrajni odbor upa toliko izdati za reči, katerih nikjer ni? Kdo mu je dovolil?

V plenarni seji vsako leto okrajni zastop odobri proračun za prihodnje leto. V proračunu so vsi stroški zaznamovani in vse potrebe okraja; vse te potrebe se pokrijejo z okrajnimi dokladi in s čistim dobičkom okrajne hranilnice. Potrjenega proračuna se pa mora načelnik in okrajni odbor držati, ga ne sme prekoračiti. Za nobeno reč ne sme več izdati, kot je v proračunu dovoljeno — razun v iz-

Prave čudeže hrabrosti sta izvrševala Lavalette in St. Priest. Kakor maščevalna angelja sta se prikazovala sedaj tu, sedaj tam ter zmagujoč prodirala naprej.

Toda padle Turke so nadomestovale vedno sveže čete, med tem ko so se krščanski bojvniki sčasom utrudili. Vendar so vztrajali v boju.

Mustafa se je penil jeze, ker še ni več dosegel. Kakor divja zver je požiral s svojimi žarečimi očmi posebno oba zastavonosca.

„Prokleti krščanski psi!“ je zakričal, „hočem vam povrniti vaše divjanje. V najglobkejši temnici bodete gladu umrli.“

Takoj je ukazal, naj vsi obrnejo svoje naskoke na Lavalette-a in St. Priesta.

Ta dva sta bila takoj obkoljena in od vseh strani napadena. Lavalette si je s svojimi spremljevalci napravil takoj pot in bil v kratkem izven nevarnosti; visoko v zraku je plapolala malteška zastava, ki jo je nosil, ne več obkoljena od turških čet, ter vodila viteze k novim hrabrim činom.

Slabeje se je godilo St. Priestu. Le z malo vitezi bil je od svojih popolnoma ločen. Toda njegovo junaštvo ni poznalo meje, neka sveta navdušenost ga je navdajala. V levici visoko v zraku Marijino zastavo je vihtel z desnico strašno svoj meč v vrstah sovražnikovih.

„Z Materjo božjo!“ je klical, in na levi in na desni je kosilo njegovo orožje krvoločne Turčine.

Tedaj ga je nenadoma nekdo potegnil raz njegovega konja; gledal je v razjarjeni obraz Turkov ter občutil ob jednem v levici pekočo bolečino.

„Marijina zastava!“ se je slišalo bolečinepolno iz njegovih ust. „Moja roka je presekana, za-

vanrednih slučajih, za katere pa mora odbor v prihodnji seji prositi potrjenja.

Stiger je imel dovoljenje, da sme najeti kolikor se za ceste potrebuje, smel je torej dolga napraviti 100 000 K, kar so nove ceste dozdaj stale; za svojevoljno in čisto nepotrebno prestavljenje brežice na cesti Sudenice-Makole, ki je stalo okoli 4000 K, je prosil naknadnega potrjenja. — Kdaj pa je okrajni zastop dovolil, da si sme Stiger za okrajne potrebe izposoditi okroglih 75.000 K?

Kolikor nam znano, ni okrajni zastop v nobeni seji dal tega dovoljenja, za oraj pa bi po pravici moral Stiger in odbor ta nepotreben dolg sam vrniti.

To vam je torej čeden gospodar! Delajo se dolgovi in dolgovi, ker Stiger ve, da mu n-mška večina vse potrdi. Tako hlapčevsko in slepo ubogajo Buman, Gruntner, Rudolf in mestni zastopniki Šigerja, da smo prepričani, če danes Štiger ves okraj proda, bodo jutri potrdili! Taki ljudje so imeli večino v sedajnem okrajnem zastopu! Časi Razbošekovi se vračajo!

Preteklo leto je okrajni zastop sklenil, da stavi ceste sam in jih ne odda podjetniku. Štiger je najel stavbenega vodjo, ki naj na račun okrajnega zastopa laporsko ceste izvrši.

Ne dotikamo se zmožnosti stavbenega vodje, pa ta križ je, da ne zna niti besedee slovenski, da ne more delaven povedati, kako naj dela in ga podučiti, vled česar delo ne more prav napredovati; njemu je izročil Štiger vsa naročila in nakupovanje potrebščin za ceste.

Kako naj on kupi od kmeta les, kamenje ali druge reči, če stavljeni vodja ne zna slovenski. Vodja pa ima še svojega pisarja, ki tudi ne zna nobene besedice slovenski. To pa je gotovo potrata, da se vodi še plačuje pisar. Slabša ceste 25 km dolge ne potrebuje dveh uradnikov; ta posel bi lahko vodja sam opravljal; Štiger ne zna varčevati! Pri stavbi laporski ceste bi se bilo lahko nekaj tisočakov prihranilo; čemu je bilo n. pr. treba toliko dražih, cementnih cevi, ko bi bili tudi leseni mostiči zadostovali; sploh se čuje, da je ta cesta prelepo in predrago zidana, da se je proračun prekoračil za mnogo tisočakov! Mi sicer vrlim Laporčanom privoščimo tako potrebno ceste, a za razkošne stavbe sedaj vendar ni čas, ko kmet tako težko plačuje. In kdo je vsega kriv? Ali ne Štiger, ki ne ve varčevati, ki ne ve, kako težko je kmetu dobiti denarja? Prihodnji še nekaj o naši hranilnici in pa, kje se je jemal denar za smodnik pri streljanju zoper točo, da se docela spozna, da Štiger ni varčno gospodaril!

Politični ogled.

— Vinska postava se je sprejela v državnem zboru. Pri tej priliki je govoril poslanec dr. Korošec proti dolebi, da se sme vinu pridjati sladkor ter je stavil več predlogov, ki ščitijo naša vina. Ker pa imajo večino mestni in trgovski poslanci, ni bil sprejet njegov predlog. Postava je zelo pomanjkljiva, edino to ima dobro, da je izdelovanje umetnih vin popolnoma prepovedano. O tej postavi bomo še natančno govorili. Tudi mariborski poslanec Wastian je govoril proti koristim vinogradnikov.

— Volilno preosnovo je sedaj sprejela tudi gosposka zbornica. Volilna preosnova je torej sprejeta in se bo predložila cesarju v potrditev.

— Zvišanje števila vojaških novincev. Prihodnje leto bodo zvišali število vojaških novincev, ker se uvedejo novi topovi. Vsega skupaj bo treba 21.000 mož več.

— Mažarska nasilnost. Ogrski naučni minister je pri razpravi o proračunu za šolstvo odgovarjal slovaškemu poslancu Beli in dejal, da vlada tistim učiteljem, ki nočejo šolskih otrok vzgajati za dobre „ogrske“ državljane, ne bo povišala plače in jim bo spl h prepovedala poučevanje.

— Na Ruskem prekuhanj vedno naprej rujejo. Umori uradnikov se vedno ponavljajo. Volitve v gosadarstvenaje dume bodo 19. februarja.

stava pada!“

Padel je na zemljo.

„Alla je velik!“ je slišal sovražnika zraven sebe. „Mohamed je večji od Marije!“ Zamahnil je Turčin, da bi pokončal zastavonosca.

V tem trenutku je zažvižgal meč spremljevalca St. Priestovega na glavo kričaču ter jo preklal.

Mladi Maltežan pa je zagrabil zastavo, ki mu je iz presekanke levece padla na tla, po bliskovo, in skočil na tla ter jo z desno zopet vzdignil visoko v zrak.

„Marija je večja od Mohameda!“ je zaklical, „Marija zmaga nad prerokom!“

Brez meča je sedaj z zadnjimi močmi vihtel okoli sebe z ostrim zastavinim koncem ter ukazal tovarišem, naj se v krogu nastavijo okoli Marijine zastave.

Tako se je zgodilo. Toda premoč sovražnikova je bila prevelika. Vedno težji je bil položaj okoli St. Priesta.

To je opazil veliki mojster.

„Zastava Marije Device je v nevarnosti!“ je zaklical s strahom. „Za menoj! Nikoli ne sme pasti v roke nevernikov!“

In kakor vihar je hitel naprej, za njim dvajset, trideset njegovih vitezov.

Toda krog sovražnikov okoli Priesta in njegove vitezov se ni dal prodreti. Zastoj je tolkel Lavalette hrabro kakor lev na Turke, — ni mu bilo mogoče, si narediti pota k mlademu redovniku.

Razun tega je opazil Mustafa to ugodno priliko ter napadel s podvojenjo močjo kristjane. Zelo se je jeli umikati hrabri redovniki, že so zatrobili turški trobci znamenje zmage, in tudi St. Priest bi bil